

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I.**, so sídlom v B., zastúpeného advokátskou kanceláriou M., so sídlom v B., proti žalovanému **R.**, bývajúcemu v J., zastúpeného JUDr. D., advokátom v H., **o zaplatenie 1 659,70 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 C 1303/2001, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2015 sp. zn. 7 Co 203/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v sume 79,76 eur do rúk jeho právneho zástupcu JUDr. D., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa návrhom z 23. novembra 2011 domáhal opravy rozsudku Okresného súdu Humenné zo 7. decembra 2001 sp. zn. 11 C 1303/2001-10. Svoj návrh odôvodnil tým, že v predmetnom konaní súd rozhodol o uložení povinnosti plnenia zo zmluvy o pôžičke, v ktorej si žalobca i žalovaný dohodli úrok z omeškania vo výške 0,5 % denne z dlžnej sumy, avšak výrok rozhodnutia znie: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 50 000,- Sk spolu s 0,5 % úrokom z omeškania od 1. júla 2000 do zaplatenia“.

Okresný súd Humenné uznesením (v poradí druhým) z 8. apríla 2014 č.k. 11 C 1303/2001-39 návrh žalobcu na vydanie opravného uznesenia zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy vo výške 122,67 eur do troch dní od právoplatnosti

uznesenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanovením § 164 O.s.p. a vecne tým, že súd vydal predmetný rozsudok na základe žaloby z 10. októbra 2001, v ktorej žalobca žiadal priznať 0,5 % úrok z omeškania. Dospel k záveru, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že dojednaná výška úrokov sa týka ročného obdobia (§ 502 ods. 2 Obchodného zákonníka). Uviedol, že súd rozhodoval na základe a v súlade s listinnými dôkazmi žalobcu, nakoľko v žalobe nebol uvedený denný úrok z omeškania, súd mal za to, že sa jednalo o ročný úrok z omeškania a teda zo strany súdu sa nejedná o chybu v písaní, v počítaní a ani o inú zrejmu nesprávnosť, nakoľko súd vydal rozsudok v súlade s podanou žalobou. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu uznesením z 26. februára 2015 sp. zn. 7 Co 203/2014 uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení uviedol, že v súdnej praxi platí, že pokiaľ pri sadzbe úroku z omeškania nie je uvedené, o sadzbu za aké obdobie sa jedná, má sa za to, že je to ročná úroková sadzba. Zdôraznil, že navrhovaný petit bol vykonateľný a súd prvého stupňa nemal povinnosť odstraňovať nezrovnalosti medzi obsahom navrhovaného dôkazu a petitom žaloby, navyše ak z textu žaloby nevyplýva, že sa žalobca domáha dohodnutého 0,5 % denného úroku z omeškania a nevyplýva to ani z navrhovaného petitu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca tvrdiac, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Namietal, že odvolací súd rozhodol v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p. Uviedol, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na právnej argumentácii, ktorá bola v rozpore s názorom súdu prvého stupňa a tento postup hodnotil ako vydanie prekvapivého rozhodnutia. Poukázal na to, že odvolací súd svoj názor o tom, že sa jedná o ročný úrok z omeškania uzavrel konštatovaním „v súdnej praxi platí“, avšak neuviedol ani jedno súdne rozhodnutie, ktoré by prispelo k presvedčivosti jeho záveru. Podľa jeho názoru nemal odvolací súd ani dostatok skutkových podkladov pre svoje rozhodnutie, ktoré je navyše aj nedostatočne odôvodnené. Žiadal preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako

dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobca netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľ tvrdí, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad však v danej veci nejde.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva

na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie

bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Je preto nepochybné, že jedným z aspektov na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové, relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 3 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi,

citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalovaného, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nebola vykonaná oprava rozsudku č.k. 11 C 1303/2001-10 zo 7. decembra 2001. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného žalobcu neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek žalobcu.

Možno preto zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Za nedôvodnú považoval dovolací súd aj námietku žalobcu o porušení povinnosti odvolacieho súdu v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. Podstatou uvedeného zákonného ustanovenia je snaha zákonodarcu zamedziť vydávanie prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, t. j. rozhodnutí vydávaných na základe takých ustanovení, ktorými sa súd prvého stupňa nezaoberal a ku ktorým sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy. Sudcov iný právny názor, než je názor účastníkov konania, môže súd účastníkom v priebehu konania oznámiť. Účelom oboznámenia účastníkov konania s tzv.

predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby sa vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu poučovacej povinnosti odvolacieho súdu. Podstatou tejto povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci však o takýto prípad nešlo z dôvodu, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa (ktorý pri vo svojom rozhodnutí vychádzal z ustanovenia § 502 ods. 2 Obchodného zákonníka), že v prípade, ak pri sadzbe úroku z omeškania nie je uvedené, o sadzbu za aké obdobie sa jedná, má sa za to, že je to ročná úroková sadzba, pričom odvolací súd navyše uviedol, že tento právny názor platí i v súdnej praxi. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozhodnutí necitoval rozhodnutia, ktoré by sa danou problematikou zaoberali, nie je možné vyvodit' záver, že vec posúdil podľa ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148a ods. 2 O.s.p.). Žalovaný si náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku vyčíslil. Dovolací súd žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania za jeden úkon právnej služby advokáta, ktorú poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu podľa § 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v celkovej výške 79,76 eur (§ 10 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 71,37 eur + 8,39 eur režijný paušál). O povinnosti zaplatiť priznané trovy k rukám advokáta rozhodol dovolací súd v súlade s § 149 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová